

مسئول و سردبیر همه عزیزانی که چنین مجله مفید و ارزشمندی را به فرهنگدوستان تشنه پژوهش عرضه می‌فرمائید، صمیمانه آرزوی توفیق می‌کنم.
زین العابدین قربانی

شماره یازده مجله عز وصول ارزانی داشت، و مانند دیگر شماره‌های آن ممتع بود. از خداوند متعال مزید توفیق دست اندرکاران را خواهیم. آنچه موجب شد با نوشتن این نامه دقیقه‌هایی از وقت شما را بگیرم نقدی است که به قلم آقای اسفندیاری در شماره یازده آمده

ضمن عرض ارادت و درخواست توفیقات بیش از پیش برای همه دست اندرکاران آن مجله وزین که به نظرم هم اکنون در بُعد نقد کتاب، کتابشناسی و اطلاع رسانی در حوزه فرهنگ اسلامی بی‌نظیر و یا کم‌نظیر و خلأ پرکن است و حقاً مقالات محققانه‌ای دارد، متذکر می‌شود: مدتی است تصمیم داشتم تشکرات قلبیم را درمورد تلاش ارزشمند شما در این راستا ابراز دارم ولی توفیق انجام این وظیفه مهم حاصل نمی‌شد تا آنکه شماره یازده مجله رسید و از دو اثر ناچیز اینجانب، «علم حدیث»، و «تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی» ذکری در آن به میان آمده بود. از این رو فکر کردم اگر در این تشکر مضاعف قصور بورزم، در زمره «کافران» خواهم بود. از خداوند متعال برای صاحب امتیاز و مدیر

است. نقد کتاب و روشن ساختن مواضع قوت و ضعف نویسنده، پسندیده و بلکه ضروری است. اما بسیار بجاست که در آن همه حدود رعایت شود. در این نقد، خامه انتقاد کننده تند بود، و اگر ملایم‌تر نوشته بودند شایسته‌تر می‌نمود. بسیاری از خرده‌گیریها درست است و موارد ضعف مؤلف، کتاب، روشن.
سید جعفر شهیدی.

در شماره ۹ ص ۵۲-۵۳ مجله
آینه پژوهش از تصحیح «مسالك»
و نسخه هایی که مصححان از
آنها استفاده می کنند سخن به
میان آمده است که لازم است در
این زمینه نکاتی را یادآوری کنم:
نسخه های ارزنده دیگری- بجز
آنچه مصححان از آنها استفاده
کرده اند و بعضاً بهتر از نسخ
مورد اعتماد مصححان- در
دست است من جمله:

۱ - شماره ۷۶۲ کتابخانه
مرکزی دانشگاه تهران، از جمله
کتب اهدایی مشكاة، که فضل الله
کعبی عراقی به تاریخ
۲۲/ج ۱/۹۵۵ نوشته و تا
اواسط جلد را با خود شهید ثانی
و قسمتی دیگر را با کسی دیگر
مقابل کرده است: (فهرست
مشكاة ج ۵، ص ۲۰۲۷).

۲ - شماره ۱۱۲۱ کتابخانه
مرکزی دانشگاه تهران، از جمله
کتب اهدایی مشكاة (فهرست
مشكاة، ج ۵/۲۰۳۸) مورخ ۹۶۶
و مقابل شده در سال ۹۷۰.

۳ - شماره ۴۶۴۶

کتابخانه مجلس شورای اسلامی
(فهرست ج ۱۳/۲۴-۲۵)

۴ - شماره ۶۴ فقه مدرسه
نواب مشهد، مقابل شده با اصل
در ۹۶۹.

۵ - نسخه ای از کتابخانه حاج
هدایتی معرفی شده در تراثنا
شماره ۴ ص ۱۳۲، که شاگرد
شهید حسین بن مسلم، در ماه
رجب ۹۵۷ آن را نوشته است.

و برخی نسخه های دیگر که
برای اطلاع از آنها رجوع کنید
به: مقدمه ای بر فقه شیعه
ص ۱۸۳-۱۸۴.

در همان شماره آینه پژوهش
ص ۵۳، ذیل «نسخه های معتمد»
آمده است: «نسخه کتابخانه آیت
الله العظمی نجفی
مرعشی-قدس سره- شامل
کتاب العتق تا جهاد نگاشته شده
به تاریخ ۹۵۱».

که اولاً تعبیر «کتاب العتق تا
جهاد» درست نیست زیرا در
شرایع و به تبع آن در مسالك،
جهاد بعد از عتق نیست بلکه قبل

از آن است. ثانیاً: ۹۵۱، سال
تألیف جزء اول مسالك است نه
سال تحریر نسخه، و بین این دو
فرق است.

از همه اینها گذشته از برخی
شنیده ام که نسخ اصل مسالك در
کتابخانه جامع گوهرشاد موجود
است که اگر چنین باشد باید حتماً
آن نسخه اساس کار باشد و نه
نسخ دیگر. و از آنجا که شهید
ثانی-قدس سره- بجز مسالك
حاشیه ای مختصر هم بر شرایع
دارد بهتر است مصححان
مسالك، آن حاشیه را نیز تصحیح
کنند و همراه مسالك به چاپ
برسانند تا حاشیه و شرح شهید
بر شرایع یکجا در دسترس قرار
گیرد. از خدای سبحان توفیق
کسانی را که به این کار
خداپسندانه دست زده اند مسألت
می کنم.

ابوحسن رضوانشهری

سرمدبیرم محترم مجله
آینه پژوهش

با سلام و تبریک عید سعید
قربان و آرزوی توفیق شما و
همکارانتان، «کتابشناسی
توصیفی اخلاق و آداب اسلامی»
از جناب آقای ابوالحسن مطلبی
در شماره ۱۰ و ۱۱ مجله درج
شده بود. هر چند گردآورنده
محترم مدعی استقرآء تام نبوده
(بند دوم مقدمه) و ذکر آثار
متفکران غیر مسلمان نیز جهت
مزید فائده بوده است (بند پنجم
مقدمه) ضمن سپاسگزاری از
زحمات مؤلف محترم و آرزوی
توفیق روزافزون برای ایشان،
مشخصات چند کتاب اخلاقی را
به عنوان مستدرکی بر
کتابشناسی ارزنده ایشان، تقدیم
می دارم، که بعضی از آنها از
کتابهای مهم اخلاقی به حساب
می آیند:

۱ - متون اخلاقی دانشمندان
اسلامی،

الف: کتابهای فارسی

۱ - اخلاق عالم آرا (اخلاق
محسنی)، نگاشته محسن فانی
کشمیری؛ تصحیح و پیشگفتار
خ. جاویدی. مرکز تحقیقات
فارسی ایران و پاکستان، اسلام
آباد، ۱۳۶۱، ۲۵۱ صفحه.

۲ - کاوشهای عقل عملی
(فلسفه اخلاق)، دکتر مهدی
حائری یزدی، مؤسسه مطالعات
و تحقیقات فرهنگی تهران
۱۳۶۱، ۲۶۹ صفحه.

۳ - حسن و قبح عقلی یا
پایه های اخلاق جاودان، بحثهای
استاد جعفر سبحانی، نگارش
علی ربانی گلپایگانی مؤسسه
مطالعات و تحقیقات فرهنگی،
تهران ۱۳۶۸، ۲۲۶ صفحه.

ب: کتابهای عربی

۴ - کلمة حول فلسفة الاخلاق،
محمدتقی مصباح الیزدی،
مؤسسه در راه حق، قم، بی تا.
۴۲ صفحه.

۵ - الاخلاق عند الامام
الصادق؛ محمد امین زین الدین،
منظمة الاعلام الاسلامی، قم
العلاقات الدولية تهران ۱۴۰۳،
۱۳۰ صفحه.

۲ - متون اخلاقی متفکران

خارجی:

۶ - بنیاد ما بعدالطبیعة اخلاق
[گفتاری در حکمت کردار]،
ایمانوئل کانت، ترجمه حمید
عنایت، علی قیصری؛ خوارزمی،
تهران ۱۳۷۰، ۱۶۶ صفحه.

۷ - اخلاق، جورج، ادوارد
مور، ترجمه اسماعیل سعادت،
شرکت انتشارات علمی و
فرهنگی، تهران ۱۳۶۶
۱۸۶ صفحه.

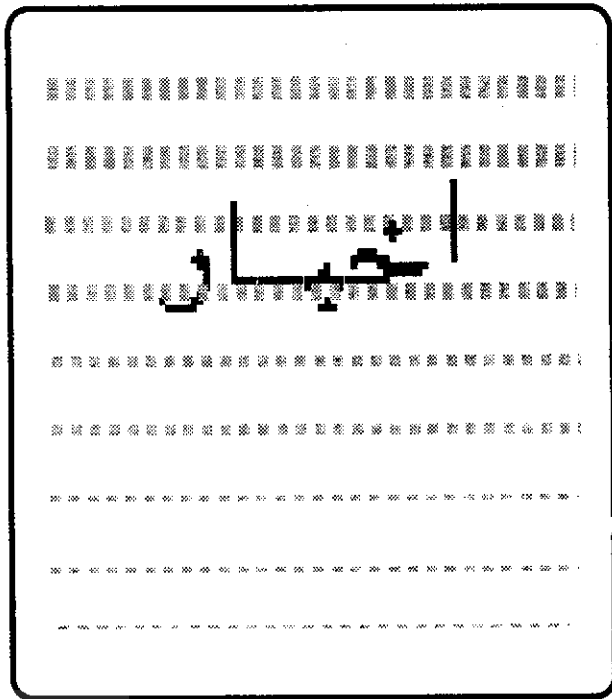
۸ - فلسفه اخلاق در قرن
حاضر، ج وارنوک، ترجمه و
تعلیقات صادق ا. لاریجانی،
مرکز انتشارات علمی و فرهنگی،
تهران ۱۳۶۲، ۲۱۹ صفحه.

۹ - علم اخلاق اپیکور،
لوکرس و اسپینوزا، آ. شیشکین،
ترجمه محمدتقی برومند،
انتشارات شبگیر، تهران ۱۳۵۵،
۱۱۰ صفحه.

و من الله التوفیق

محسن کدیور

در گذشتگان

آیت الله العظمی خویی - ره -

روز شنبه ۱۷ مرداد ۱۳۷۱ (۸ صفر ۱۴۱۲) زعیم

حوزه علمیة نجف اشرف و یکی از بزرگترین مراجع تقلید جهان تشیع، دار فانی را وداع گفت. جهان علم و دیانت در سوگ یکی از بزرگترین فقها، اصولیین و رجالیین معاصر نشست. شخصیتی که در شصت سال اخیر بیشترین تأثیر علمی را بر حوزه های فقهی شیعه داشته است و صدها مجتهد و فقیه و مفتی از محضر او استفاده کرده اند. و با تصنیف و القای نزدیک به صد جلد کتاب استدلالی، به حوزه های علمیة خدمت کرده است.

ابوالقاسم بن علی اکبر بن هاشم موسوی خویی، در ۱۵ رجب ۱۳۱۷ در خوی متولد شد. به دنبال اختلاف علما در جریان نهضت مشروطیت، پدر ایشان به نجف اشرف مهاجرت می کند و او دو سال بعد در سال ۱۳۳۰ به ایشان ملحق می شود. او افزون بر دوازده سال از

محضر اساتید ذیل استفاده می کند: ۱- شیخ فتح الله مشهور به شیخ الشریعة اصفهانی (۱۳۳۹-۱۲۶۶)
 ۲- شیخ مهدی مازندرانی ۳- شیخ ضیاءالدین عراقی (۱۳۶۱-۱۲۷۸) ۴- شیخ محمدحسین اصفهانی، مشهور به کمپانی (۱۳۶۱-۱۲۹۶) ۵- شیخ محمد حسین نائینی (۱۳۵۵-۱۲۷۷) ۶- شیخ محمدجواد بلاغی، صاحب تفسیر آلاء الرحمن (۱۳۵۲-۱۲۸۲)
 ۷- حکیم بزرگ سیدحسین بادکوبی (۱۳۵۸-۱۲۹۳).
 بیشترین تحصیل او در فقه و اصول نزد مرحوم کمپانی و مرحوم نائینی صورت می گیرد. او نزد این دو عالم علاوه بر چند کتاب فقهی، یک دوره کامل خارج اصول را می گذراند. مرحوم نائینی آخرین استادی است که او از محضرش استفاده کرده است.

در بیست و پنج سالگی (۱۳۴۲ق) نخستین کتابش به نام «نفحات الاعجاز فی رد حسن الایجاز» در نجف اشرف منتشر می شود. این کتاب، نقد و پاسخ کتاب حسن الایجاز فی ابطال الاعجاز، نوشته یک آمریکایی

موسوم به نصیرالدین ظافر است. او در این کتاب از کرامت قرآن کریم دفاع می‌کند. شش سال بعد، انتشار جلد اول *اجود التقریرات* - که تقریر دروس مرحوم میرزای نائینی به قلم اوست - وی را به عنوان یک مجتهد جوان در حوزه نجف معرفی می‌کند. حدود سال ۱۲۵۲ قمری با شهادت جمعی قابل اعتنا از فحول علمای نجف بر مقام علمی و اجتهاد وی مانند نائینی، کمپانی، عراقی، بلاغی، میرزاآغا شیرازی و ابوالحسن اصفهانی، تدریس مرحله عالی خارج فقه و اصول را در مسجد خضرای نجف آغاز می‌کند و نزدیک به شصت سال تدریس مداوم، جمع کثیری از افاضل علمای جهان اسلام در محضر او پرورش می‌یابند. تدریس دو دوره کامل خارج مکاسب (بر مبنای مکاسب شیخ اعظم انصاری) و چند کتاب فقهی دیگر و نیز دو دوره کامل کتاب *صلوة* را در طول بیست و پنج سال، انجام می‌دهد و از سال ۱۳۷۷ قمری تدریس فروع فقهی *عروة الوثقی* را آغاز می‌کند و طی نزدیک به سی سال توفیق می‌یابد یک دوره کامل فقه استدلالی را به ترتیب *عروة الوثقی* به پایان برد. او در عمر پربرابر خود موفق شد شش دوره کامل خارج اصول را تدریس کند و تدریس دوره هفتم به واسطه اشتغالات مرجعیت در مسأله «ضد» رها می‌شود (ظاهراً قبل از سال ۱۴۰۰). انتشار جلد اول کتاب «البيان فی تفسیر القرآن» نشان داد که ایشان در علوم قرآنی و تفسیر نیز مبتکری نوآور و صاحب‌نظری بصیراست. اما علی‌رغم تدریس طولانی ایشان در فقه و اصول، تدریس تفسیر را متأسفانه به دلایلی ادامه نمی‌دهد. مرحوم استاد مطهری در این باره مرقوم داشته‌اند:

یکی از فضلاء خودمان که تقریباً یک ماه پیش مشرف شده بود به عتبات، می‌گفت خدمت آیت الله خوئی - سلمه الله - تعالی رسیدم. به ایشان گفتم: چرا شما درس تفسیری که سابقاً داشتید ترک کردید.

(ایشان در هفت-هشت سال پیش درس تفسیر در نجف داشتند و قسمتی از آن چاپ شده است)، ایشان گفتند که یک موانع و مشکلاتی هست در درس تفسیر. گفت: من به ایشان گفتم: علامه طباطبایی در قم که به این کار ادامه دادند و بیشتر وقت خودشان را صرف این کار کردند، چطور شد؟ ایشان گفتند: آقای طباطبایی «تضحیه» کردند. یعنی آقای طباطبایی خودشان را قربانی کردند، از نظر شخصیت اجتماعی ساقط شدند. و راست گفتند.

از آن مرحوم در چهار زمینه کتاب به یادگار مانده است: فقه و اصول و رجال و تفسیر. و انصافاً در هر چهار رشته آثار وی ماندنی و عظیم است. آراء علمی آیت الله العظمی خوئی در زمره مطرح‌ترین آراء دروس فقه و اصول حوزه‌های علمیه است. هیچ کرسی تدریس فقهی یا اصولی نسبت به آراء وی - به گونه تأیید و یا نقد - نمی‌تواند بی‌اعتنا باشد. در اکثر کتب فقهی یا اصولی منتشر شده سی سال اخیر، تأثیر علمی او مشهود است. موسوعه کبیر رجالی او مبسوط‌ترین و در زمره قویترین مجموعه‌های رجالی شیعه است که هر عالمی در تحقیقات رجالی خود به آن نیازمند است. تفسیر «البيان» او گرچه تنها یک مجلد است و مختصر، اما به جوانب مختلف علوم قرآنی پرداخته است. این تألیف نقطه عطفی در تاریخ تألیف علوم قرآنی در جهان اسلام، بویژه تشیع به شمار می‌رود. مرحوم آیت الله خوئی اگر چه در فقه و اصول تألیفات قلمی فراوانی ندارد، اما بیشترین تألیفات فقهی و اصولی، تقریر دروس فقه و اصول ایشان است.

آثار چاپ شده ایشان را به دو بخش می‌توان تقسیم کرد: آثار فقهی، اصولی، رجالی و تفسیری که خود به رشته تحریر در آورده است، و تقریرات شاگردان از دروس فقه و اصول ایشان.

آثار منتشر شده به قلم ایشان

(یک) در تفسیر و علوم قرآنی:

۱ - نفحات الاعجاز فی رد حسن الایجاز، نجف ۱۳۴۲.

۲ - البیان فی تفسیر القرآن، نجف ۱۳۷۵.

(دو) در رجال:

معجم رجال الحدیث و تفصیل طبقات الرواة در ۲۳ جلد، چاپ اول: نجف ۱۳۹۸.

(سه) در اصول فقه:

اجود التقریرات، این کتاب تقریر دوره دوم مباحث اصول مرحوم میرزای نائینی است.

(چهار) در فقه:

۱ - تعلیقه علی عروة الوثقی. این تعلیقه مستقلاً و

نیز در حاشیه عروه های رایج منتشر شده است.

۲ - تعلیقه بر رساله توضیح المسائل مرحوم آیت الله

العظمی بروجردی. پس از اندراج تعلیقه در متن، به

عنوان رساله عملیه ایشان بارها چاپ شده است. منتخب

توضیح المسائل نیز منتشر شده است.

۳ - تهذیب و تتمیم منهاج الصالحین، رساله فتوایی

مرحوم آیت الله العظمی حکیم. پس از اندراج حواشی در

متن، اضافاتی به ویژه در باب معاملات، به نام منهاج

الصالحین فی العبادات و المعاملات در دو جلد منتشر

شده است. گزیده این کتاب نیز به نام المسائل المنتخبه و

ملخص این گزیده به نام تلخیص المنتخب منتشر شده

است.

۴ - تکملة منهاج الصالحین. از آنجا که کتب قضاء،

شهادات، حدود، قصاص و دیات در منهاج الصالحین و

سه کتاب اخیر در عروة نیز مطرح نشده است، آن

مرحوم به سبک عروة الوثقی و در نهایت ایجاز مسائل

این پنج کتاب را به نگارش آورد، که به عنوان متن کتاب

ذیل و همراه با آن منتشر شده است.

۵ - مبانی تکملة المنهاج، در شرح کتاب قبل از دو

جلد. نگارش آن در ۱۳۹۵ پایان یافته است. این کتاب در

مباحث حقوق جزای اسلامی، در زمره قوی ترین

مستندات فقهی به شمار می رود.

۶ - مسائل مستحدثه ای که به مناسبت های مختلف از

ایشان استفاد شده، در ضمن سه مجموعه منتشر شده

است: یکی به نام مستحدثات المسائل، دومی به نام «منیة

المسائل» و سومی به نام «مسائل و ردود».

۷ - التبنيه علی حکم اللباس المشکوک فيه، نجف،

۱۳۶۱.

۸ - منتخب الرسائل ۹ - تعلیقه علی المسائل الفقهیة

۱۰ - مناسک الحج ۱۱ - تعلیقه المنهج لاحکام الحج.

بخش دوم: تقریرات دروس مرحوم

آیت الله خویی

(یک) در فقه:

۱ - التنقیح فی شرح العروة الوثقی، تألیف میرزا

علی غروی تبریزی. در اجتهاد و تقلید و طهارت و

صلوه (۹ جلد تاکنون)

۲ - مستند العروة الوثقی، تألیف شیخ مرتضی

بروجردی. در صلوة و صوم و خمس و اجاره (۱۰ جلد

تاکنون)

۳ - معتمد العروة الوثقی، تألیف سیدرضا موسوی

خلخالی. در حج (۲ جلد)

۴ - مبانی العروة الوثقی، تألیف محمدتقی خویی،

فرزند آن مرحوم. مضاربه و شرکت، مضارعه و ضمان

و حواله و نکاح و وصب (۴ جلد)

۵ - مدارک العروة الوثقی، تحت عنوان دروس فی

فقه الشیعه، تألیف سیدمهدی موسوی خلخالی. طهارت

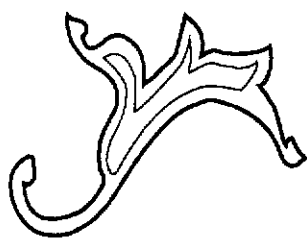
(۵ جلد تاکنون)

۶ - تحریر العروة. (۱ جلد)

در کتاب یاد شده از جمله آثار ایشان «تقریرات الفقه» و «الفقه الاستدلالی» نیز ذکر شده است که احتمالاً اشاره به کتبی است که به تفصیل ذکرشان گذشت.

از مشهورترین شاگردان مرحوم آیت الله العظمی خویی می توان از علمای ذیل یاد کرد: ۱- شهید سید محمدباقر صدر ۲- سید علی سیستانی ۳- سید محمد روحانی ۴- شیخ حسین وحید خراسانی ۵- شیخ جواد تبریزی.

آن مرحوم در تمام عمر به فقه و اصول و تدریس و تألیف اشتغال داشت و حفظ حوزه علمی هزار ساله نجف اشرف را وظیفه اصلی خود می دانست. در زمان زعامت ایشان بر حوزه نجف، اتفاقات بسیار مهمی در عراق و ایران و جهان رخ داد. آن مرحوم در بعضی قضایای مهم، مانند کشتار فیضیه در سال ۱۳۴۲، تبعید مرحوم حضرت امام خمینی-ره- به ترکیه و سپس به عراق، به نفع نهضت اسلامی موضع گرفت. در جریان جنگ شش روزه اعراب و اسرائیل خواستار تحریم نفت و قطع رابطه با رژیم صهیونیستی شد و از مردم فلسطین حمایت کرد. در جریان اخیر عراق، ایشان متحمل تضییقات و مشقات فراوانی از سوی رژیم بعثی عراق شد. و بالاخره در تاریخ ۱۷/۵/۱۳۷۱ از پس سالها تحقیق، تألیف، تدریس و تعلیم و تربیت دهها مجتهد بزرگ، زندگی را بدرود گفت.

۷- فقه العترة. (۲ جلد)

۸- مصباح الفقهة فی المعاملات، تألیف محمدعلی توحیدی، در هفت جلد. (دوره مکاسب شیخ)
 ۹- محاضرات فی الفقه الجعفری: المكاسب المحرمة، تألیف سیدعلی حسینی شاهرودی. (۲ جلد)
 ۱۰- المعتمد فی شرح المناسک، تألیف سید رضا موسوی خلخالی. (۳ جلد)
 ۱۱- الدرر الغوالی فی فروع العلم الاجمالی، تألیف رضا لطفی، نجف، ۱۳۶۷.

۱۲- رساله فی تحقیق کر

۱۳- رساله فی حکم اوافی المذهب.

(دو در اصول:

۱- محاضرات فی اصول الفقه، تألیف محمد اسحاق قیاض. در پنج جلد. (مباحث الفاظ)
 ۲- مصباح الاصول، تألیف سیدمحمد سرور و اعظ بهسودی. در دو جلد. (قطع و ظن و شک و تعادل و تراجیح).
 ۳- دراسات فی الاصول العملیه، تألیف مرحوم سیدعلی حسینی شاهرودی. در یک جلد.
 ۴- الرأی السدید فی الاجتهاد و التقليد، تألیف میرزا غلامرضا عرفانیان یزدی خراسانی.
 ۵- مبانی الاستنباط، در دو جلد.
 ۶- مصابیح الاصول.
 ۷- جواهر الاصول.
 ۸- الامربین الامرین.

مرحوم شیخ آغا بزرگ تهرانی در کتاب نعباء البشر فی القرن الرابع عشر سه رساله ذیل را از جمله تألیفات آن مرحوم ذکر می کند. ولی در شرح حال خود نوشت آن مرحوم و در الذریعه نیامده است. ۱- رساله فی الغروب ۲- رساله فی التجاوز ۳- رساله فی ارث الزوج و الزوجه قبل الدخول.

دکتر بهرام فره وشی

دکتر بهرام فره وشی، استاد دانشگاه تهران، در اول خرداد ماه در ۶۵ سالگی درگذشت. وی فرزند علی محمد فره وشی (مترجم همایون) بود و در سال ۱۳۰۶ در ارومیه متولد شد. وی پس از تحصیل در ایران، برای ادامه تحصیل به تشویق استاد ابراهیم پورداوود به فرانسه رفت و در رشته زبان و فرهنگ ایران باستان دکترا گرفت. پس از بازگشت به ایران، به تدریس در دانشگاه پرداخت و همواره به تحقیق و تدریس اشتغال داشت. از آثار فره وشی، می توان به کتاب فرهنگ پهلوی به فارسی نوز دو جلد اشاره کرد که حاصل سالها تحقیق او بود. آخرین اثر منتشر شده از فره وشی، کتاب ایرانویج است که توسط انتشارات دانشگاه تهران در سال ۱۳۶۵ منتشر گردید.

کنگره بزرگداشت حاجیه خانم امین

مراسم بزرگداشت بانو نصرت امین، از علما و مجتهدان برجسته تشیع و صاحب تألیفات ارزنده، در خرداد ماه سال جاری به مدت سه روز در دانشگاه اصفهانی برگزار گردید. در این مراسم ابتدا پیام حجت الاسلام آقای سید محمد خاتمی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی قرائت گردید و سپس تنی چند از سخنوران و استادان به ایراد سخنرانی و معرفی شخصیت ایشان پرداختند. در این مراسم، حاج

آیت الله عباس ایزدی

آیت الله حاج شیخ عباس ایزدی، از اساتید حوزه علمیه اصفهان، در خرداد ماه سال جاری درگذشت. آن مرحوم در سال ۱۳۰۱ شمسی در نجف آباد چشم به دنیا گشود و پس از تحصیلات ابتدایی، وارد حوزه علمیه نجف آباد شد و با عسرت تمام به تحصیل علوم دینی اشتغال داشت. وی پس از گذراندن دوره مقدمات و سطح، درس خارج را در محضر آیت الله بروجردی-ره-، امام خمینی-ره-، آیت الله گلپایگانی ادامه داد و فلسفه و اخلاق و تفسیر را از محضر علامه طباطبائی فراگرفت. آن مرحوم، همراه با مرحوم استاد شهید مطهری و آیت الله العظمی منتظری، از شاگردان برجسته و مورد توجه امام خمینی و علامه طباطبائی بودند. مرحوم آیت الله ایزدی از جمله سی و دو نفری بود که در زمان شاه، مرجعیت و اعلمیت امام خمینی-ره- را تأیید و امضا کردند.

آیت الله ایزدی از سال ۱۳۲۸ در نجف آباد به تبلیغ و ارشاد مردم و اقامه نماز جماعت و تدریس دروس حوزوی اشتغال داشت و در مبارزات مردم علیه رژیم شاه، همواره پیشگام بود. وی پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، نماینده تام الاختیار امام خمینی-ره- و امام جمعه نجف آباد بود.

محمدعلی معین امین، تنها فرزند مرحوم خانم امین به نقل خاطراتی از آن بانوی دانشمند پرداخت و وصیتنامه‌وی را قرائت کرد.

یادآوری می‌شود که خانم امین، معروف به «بانوی ایرانی» و «بانوی اصفهانی» که آثار خویش را به این اسامی امضاء می‌کرد، از چندتن از مراجع تقلید اجازه اجتهاد داشت و با تأسیس حوزه علمیه در اصفهان، شاگردان دانشمند و با تقوایی پرورش داد. برخی از آثار ایشان عبارت است از: تفسیر مخزن العرفان در پانزده جلد، سیر و سلوک، معاد یا آخرین سیر بشر، اخلاق، نفحات الرحمانیه.

برگزاری مراسم تجلیل از خدمات

حجت الاسلام خاتمی

به منظور تجلیل و قدردانی از خدمات فرهنگی و ارزنده حجت الاسلام خاتمی، وزیر پیشین فرهنگ و ارشاد اسلامی، مراسم تودיעی با شرکت صدها نفر از دانشمندان و هنرمندان و دست‌اندرکاران امور فرهنگی و هنری کشور، در محل تالار وحدت در مرداد ماه برگزار گردید.

در این مراسم که چندتن از اعضای هیئت دولت و نمایندگان مجلس نیز حضور داشتند، عملکرد ده ساله وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ارائه شد و سپس نامبرندگان ذیل به ایراد سخن پرداختند: دکتر سیدجعفر شهیدی، حجت الاسلام دکتر احمدی عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی، دکتر افتخار جهرمی، کیومرث صابری،

حجت الاسلام درایتی از طرف جمعی از طلاب و محققان و استادان حوزه علمیه قم، خانم گوهرالشریعه دستغیب و....

در این مراسم نامه دکتر محمود حسابی، پدر فیزیک نوین ایران نیز که به علت کسالت نتوانسته بود در مجلس شرکت کند، خطاب به حجت الاسلام خاتمی قرائت شد. همچنین نامه جمعی از هنرمندان حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی در تجلیل از خدمات ایشان خوانده شد.

حجت الاسلام درایتی در این مجلس به نمایندگی از جمعی از محققان و استادان و نویسندگان حوزه علمیه قم به قرائت متنی پرداخت که در آن ضمن اشاره به مسائل فرهنگی کشور، آمده بود: «جناب حجت الاسلام والمسلمین آقای سید محمد خاتمی در سنگر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بر سه رکن ارزشی پای فشرد و تا به آخر به باور خود ایستاد. آن سه رکن عبارتند از: دیدگاههای اسلام به تفسیر امام خمینی-ره- آزادی و قانون.»

نمایشگاه کتابهای خطی کتابخانه

آیت الله العظمی مرعشی نجفی-ره-

نمایشگاه کتابهای خطی کتابخانه آیت الله العظمی مرعشی نجفی-ره- در مرداد ماه سال جاری در کتابخانه آن مرحوم برگزار گردید.

در این نمایشگاه، صدها کتاب خطی نفیس و منحصر به فرد که به همت والای آن مرحوم در طول دهها سال گردآوری شده بود، همچنین تعداد چهل و پنج عدد قاب عکس خطی اصیل و قدیمی به معرض نمایش گذاشته شد.

از روز افتتاح نمایشگاه تا پایان آن، علما و کارشناسان و علاقمندان به آثار فرهنگی، به طرز

نفر اول: ۱۵۰۰۰ دلار؛ جایزه نفر دوم: ۱۰۰۰۰ دلار؛ جایزه نفر سوم: ۷۵۰۰ دلار.

آخرین مهلت ارسال کتاب، ۸ رجب ۱۴۱۲ در نظر گرفته شده و باید به نشانی ذیل، یا یکی از شعبه‌های مؤسسه آل‌البیت، ارسال شود: لبنان، بیروت، بئرالعبد، مقابل بنک بیروت و البلاد العربیة، مؤسسه آل‌البیت - علیهم السلام - لاهیات التراث، ص.ب ۲۴/۲۴ سکر-تیر اللجنة حامد الخفاف.

مجله‌های تازه

* ایران فردا

نخستین شماره مجله ایران فردا در خرداد و تیر سال جاری منتشر گردید. صاحب امتیاز و مدیر مسؤول نشریه، مهندس عزت‌الله سحابی است و مشی مجله، اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی. در مقاله مفصلی تحت عنوان «ایران فردا چرا...؟»، ضرورت و علت انتشار مجله حاضر مورد بحث قرار گرفته است. عناوین برخی از مقالات ایران فردا عبارت است از: «چرخش» و «هوشیاری»؛ فرهنگ و توسعه (گفتگو با دکتر حسین عظیمی)؛ تشکیل و استهلاک سرمایه در ایران (محمدحسین کوچک علیزاده)؛ آزادسازی سیاسی و آزادسازی اقتصادی (مصاحبه با دکتر امیر احمدی)؛ روشنفکران، ایدئولوژی و بحران هویت (مصاحبه با دکتر مصطفی رحیمی)؛ انتخابات، دموکراسی و قانون اساسی (حسن یوسفی اشکوری)؛ دین، ایدئولوژی و علم (علی سعید زاده).

نشانی مجله: تهران، صندوق پستی ۸۲۱ - ۱۶۱۱۵.

چشمگیری از این مجموعه نفیس دیدن کردند.

به طور متوسط در هر روز، حدود سه هزار نفر از نمایشگاه دیدن کردند.

این نمایشگاه در برگیرنده قسمت‌های مختلفی همچون کامپیوتر، میکروفیلم، واحد تحقیقات کتابشناسی، انتشارات کتابخانه، واحد سمعی و بصری بود که مسئولین هر قسمت برای بازدیدکنندگان توضیحات لازم را ارائه می‌کردند.

لازم به تذکر است که مجموعه آثار عرضه شده در این نمایشگاه، در واقع برگزیده‌ای از گنجینه ارزشمند و گرانبهای کتابهای خطی است که تعداد آنها به بیست و پنج هزار مجلد می‌رسد و در مخزن خطی کتابخانه نگهداری می‌شود.

مسابقه شرح حال امام سجّاد (ع)

مؤسسه آل‌البیت، اقدام به برگزاری مسابقه‌ای در شرح حال حضرت علی بن‌الحسین، امام سجّاد - علیه اسلام - کرده و از نویسندگان و محققان دعوت به شرکت در این مسابقه و نگارش کتابی در شرح حال آن حضرت کرده است. در این مسابقه از محققان خواسته شده است که در تألیف کتاب، نکات ذیل رعایت شود: ۱. به زبان عربی نگاشته شود. ۲. تعداد صفحات آن از دوپست صفحه قطع متوسط کمتر نباشد. ۳. مباحث کتاب بر اساس منابع مورد اعتماد باشد. ۴. قبلاً چاپ نشده باشد. ۵. به رساله حقوق و صحیفه سجّادیه پرداخته شود.

مؤسسه آل‌البیت یادآوری کرده که در تألیف کتاب، مشارکت دو یا چند نفر، خالی از اشکال است و محتوای کتاب می‌تواند حماسه‌ای منظوم یا قصه‌ای ادبی یا تحقیقی در آثار آن حضرت باشد. جوایزی که برای این مسابقه در نظر گرفته شده به شرح ذیل است: جایزه

* رهنمون

شماره اول مجله رهنمون، فصلنامه مدرسه عالی شهید مطهری، در تابستان سال جاری منتشر شد. مدیر مسئول نشریه، محمد امامی کاشانی و سردبیر آن، وحید اشتیاق است. در یادداشت سردبیر آمده است: «نشریه ای که اکنون در دست دارید... حاصل زحمات گروهی از اساتید گرانقدر عضو هیأت تحریریه و همکاران حوزه معاونت پژوهشی مدرسه عالی شهید مطهری می باشد.» عناوین برخی از مقالات رهنمون عبارت است از: نقد و بررسی نظریات فقهی شورای نگهبان (آیت الله محمد امامی کاشانی)؛ شرح قانون مجازات اسلامی (آیت الله سید محمدحسن مرعشی)؛ نگرش جدید بر اصول فقه تطبیقی (آیت الله سید محمد موسوی بجنوردی)؛ فرق ما بین فلسفه و حکمت و کلام (علامه محمدتقی جعفری)؛ قضاوت در ایران اسلامی (استاد محمد محیط طباطبائی)؛ ارتباط فلسفه با علوم (استاد مصباح یزدی).

* کلام

نخستین شماره از نشریه تخصصی کلام، در بهار سال جاری توسط مؤسسه تحقیقاتی و تعلیمی امام صادق(ع) در حوزه علمی قم، منتشر گردید. در سرمقاله این نشریه آمده است که کلام «یک نشریه داخلی است که در هر سه ماه یک بار منتشر می گردد، و طرف سخن محققان و نویسندگان ملل و نحل و عقاید است که در این راه تحقیق و یا تألیفی درست [در دست] دارند و یا می خواهند اطلاعاتی به دست آورند.» عناوین مقالات کلام عبارت است از: علم کلام جدید یا مسائل

جدید در علم کلام (آیت الله جعفر سبحانی)؛ علم کلام (یعقوب جعفری)؛ روشهای بحث کلامی در میان مسلمانان (عباسعلی براتی)؛ تاریخ و تطور قاعده حسن و قبح عقلی در کلام اسلامی (ربانی گلپایگانی)؛ آراء کلامی طبرسی در مجمع البیان (جمعی از طلاب رشته تخصصی علم کلام).

نشانی نشریه: قم، بلوار امین، مؤسسه امام صادق(ع).

* گرافیک

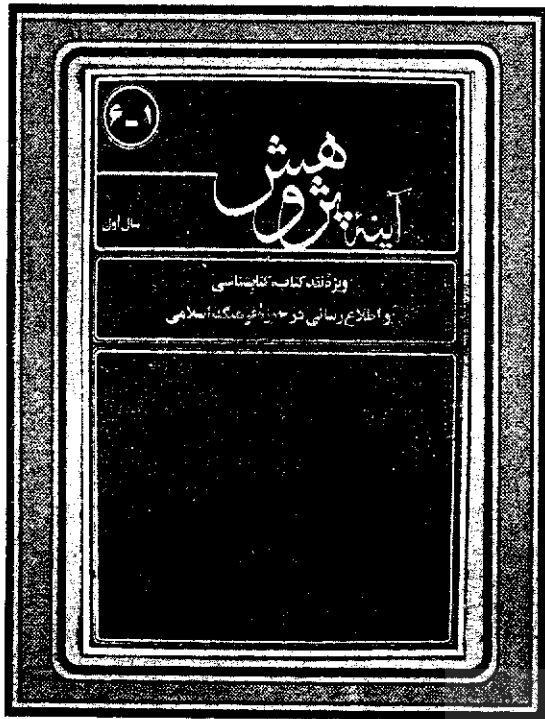
شماره اول مجله گرافیک در خرداد سال جاری منتشر شد. صاحب امتیاز، مدیر مسئول و سردبیر گرافیک، نجم الدین فرخ یار است. عناوین برخی از مقالات آن عبارت است از: تعریف گرافیک؛ تا... نشان خواهد بود [گفتگو با مرتضی ممیز]؛ گفتگو با استاد ابراهیم حقیقی پیرامون «نشان نوشته»؛ هنر نقاشی و هنر کاربردی.

نشانی مجله: تهران، صندوق پستی ۱۱۳۶۵-۶۱۴۴.

* معیار

نخستین شماره معیار با مشی اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی در اردیبهشت امسال منتشر شد. صاحب امتیاز و مدیر مسئول معیار، سید ابوالقاسم موسوی است. عناوین برخی از مقالات چنین است: مرگ اختاپوس؟! (سعید آذری)؛ سقوط در چاه ویل (سیف الله سیف الهی)؛ آمریکا: زنان قربانی مزاحمت های جنسی؛ خانه تکانی در آفریقا (رضافاضل).

نشانی مجله: تهران، صندوق پستی ۲۱۲-۱۴۱۸۵.

*** حکمت**

در تیرماه سال جاری، پیش شماره اول مجله حکمت، ماهنامه اعتقادی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی منتشر گردید. صاحب امتیاز و مدیر مسئول مجله حکمت، علی اکبر آشتیانی است. عناوین برخی از مقالات این شماره عبارت است از: نخستین «حکمت»؛ آفتاب غروب نمی کند؛ رویدادهای جهان اسلام؛ فصل جدیدی در «اعجاز قرآن»؛ پارادوکس بی نظمی و نظم نوین، تعاونیها و تکاپوی تحول؛ فلسفه انقلاب و حکومت؛ زن در آینه خلقت.

نشانی مجله: تهران، میدان هفت تیر، جنب مؤسسه تعاون امام خمینی، مجله حکمت.

*** راهبرد**

مرکز تحقیقات استراتژیک، در بهار سال جاری، نخستین فصلنامه آن مرکز را با مثنی سیاسی، اقتصادی و اجتماعی، با عنوان راهبرد منتشر کرد. راهبرد عهده دار پرداختن به مسائل ایدئولوژیک و اجتماعی در ایران و جهان است و در نخستین شماره آن مقالات مهمی به چشم می خورد. عناوین برخی از مقالات عبارت است از: فقر و برنامه اول توسعه؛ تلقی آکادمیک از توسعه سیاسی (سعید حجاریان)؛ وضعیت کلی انرژی در شوروی؛ عالیترین هدف استراتژیک جمهوری اسلامی (سید محمد صدر)؛ جامعه شناسی تحقیقات اجتماعی در ایران (عباس عبدی)؛ شرکتهای فراملیتی در اروپا (ترجمه اسفندیار امیدبخش).

نشانی مجله: تهران، صندوق پستی،

۱۵۸۷۵-۵۷۵۵

**انتشار دوره مجلد سال اول
آینه پژوهش**

دوره جلد شده سال اول مجله آینه پژوهش در تعداد محدودی منتشر شد. کتابخانه ها، مراکز علمی و فرهنگی پژوهشیان می توانند با واریز مبلغ ۳۵۰۰ ریال به شماره حساب ۱۳۲۲ بانک صادرات، شعبه میدان شهداء قم به نام مجله آینه پژوهش و ارسال فیش بانکی به آدرس مجله، آن را دریافت دارند.

IN THE NAME OF ALLAH

REVIEW OF THE BOOK LAND AND PEOPLE OF SYRIA'

The present article is a critical review of the book 'The Land and People of Syria' by Paul Cupland (translated by Fariburz Majidi). The article, after mentioning a brief history of Syria, gives a critical account of the mistakes of the book.

A USEFUL BOOK ON THE HISTORY OF THE Umayyads

This article introduces the book Maqātil al-Amawiyin by Mohammad al-Husaini, which has been written on the lines of Maqātil al-Talibin of Abu al-Faraj Isfahani. The book gives an account of the lives of those Umayyads who were either killed in wars, or insurrections or carnages.

A GLANCE AT THE POETRY OF SABZAWARI

Mulla Hadi Sabzawari who is one of the great scholars of transcendental philosophy, has another facet which is his poetry. This article critically reviews the poetry of Sabzawari and deals with both its content and literary finesse.

THE COMPLETE LIST OF THE WORKS OF ALLAMAH TABĀTABĀ'Ī

The article apart from providing a list of all the works of Allamah Tabātabā'ī, both Persian and Arabic, printed as well as manuscripts, and whether lengthy or brief, has criticised the manner in which his works have been printed and distributed, and has pointed out their discrepancies.

THE ISLAMIC ACADEMY OF KOLN

The Islamic Academy of Koln which was established in 1978 under the guidance of Dr. Abd al-Jawad Falaturi is one of the important research centers of the West. It has done yeoman service in the field of

rectifying errors in the text-books in Germany. In this article the Academy has been introduced and its mode of functioning has been highlighted.

A PERSPECTIVE FOR COMPILATION OF THE ENCYCLOPAEDIA OF MEDICAL HISTORY OF ISLAM AND IRAN

The present article, apart from giving an interesting account of the history of medicine in Islam and Iran and the list of books written in this regard, gives a perspective of the methodology of compiling an encyclopaedia on the subject of 'Medical History of Islam and Iran,' its contents, the leadings of its chapters, its sources, and other related issues.

A CHRONOLOGICAL LIST OF EVENTS IN THE FIFTEEN CENTURIES OF ISLAMIC HISTORY

This article attempts to comprehensively introduce the book 'al-Tarikh al-Islami bi Tartib al-Sinin' by Abd al-Salam Tarmanini. At the beginning the methodology of compilation of the book and its contents are discussed, and later its salient features have been highlighted. At the end the shortcomings and mistakes present in the book have been critically examined.

THE 'SELECTION OF SAADI'S EULOGISTIC LYRICS'

The article is a critical review of the book Guzida-e-Qasāid-e-Saadi, selected and commented upon by Dr. Jafar Shiār. Apart from a brief and useful introduction of the book the article has pointed out its discrepancies.

BIBLIOGRAPHY OF HAZRAT ZAINAB-E-KUBRA

A bibliography of biographies of Hazrat Zainab-e-Kubra (A) has been given in this article. The bibliography lists both printed works as well as manuscripts in Arabic, Persian and Urdu. The details of publication of

printed books and the name of libraries owning the manuscripts have been given.

CAN A WRITER JUDGE HIS OWN BOOK?

The present article initially explains why a writer cannot be a proper judge of his own book, and then lays down six conditions required for a writer to be able to judge his own book. One of them is 'self-criticism' and another 'the ability to accept criticism.' Later for each one of these six conditions further conditions have been visualised and discussed.

THE EARLIEST LATIN TRANSLATIONS OF THE HOLY QUR'ĀN AND THEIR IMPACT ON TRANSLATIONS IN OTHER EUROPEAN LANGUAGES

This article deals with the earliest translations of the Holy Qur'ān into Latin and their impact on translation of the Qur'ān to other European languages. The article begins by explaining how the Europeans came to know about Islam and the initial contacts between the Muslims and the Christians. The article also names those biased Europeans who tried to defame Islam. Later the Latin translations have been dealt with. The second part of this article will be published in our next issue.

RESEARCH CENTRES OF HAWZA-E-ILMIYA, QOM, AND THE MANNER OF THEIR CO-ORDINATION

This article is the second part of a research paper on the Research Centers of Hawza-e-Ilmiya, Qom and the Manner of their co-ordination. In this part, certain suggestions regarding the possible method of co-ordination between these centers have been critically reviewed each suggestion has been discussed and the author himself has given a novel suggestion in this

regard.

MARKS AND SEALS OF OWNERSHIP ON ARABIC MANUSCRIPTS

This article is written by Āram Gachik, Director of Islamic Studies Institute Library, McGill University, Canada. The author has dealt with the marks and seals of ownership on Arabic manuscripts and has made many interesting and important observations about the seals of waqf, abbreviations, etc., which are worth reading.

RESEARCH WORK AT THE ASTANA-E-NASHR

This article introduces those books on which research has been completed and are in the process of publication. These books are: Al-Najat fi al-Qiyāmah fi Tahqīq Amr al-Imamah, Misbah al-Zāir, and Makarim al-Akhlaq wa Istilahat al-Sufiyyeh. The methodology of research of these books, the corrections made in them, and the work done by research scholars on them have been briefly discussed.

BOOKS NEWLY WRITTEN AND PUBLISHED

Under this title, three articles have been included:

1. Short Reviews: This article includes reviews of some important books published recently. Among them are: Razdani wa Rawshanfikri wa Dindari, Khat-e-Suwum dar Inqilab-e-Mushrutiāt-e-Iran, Shinakht-e-Imam ya Rah-e-Rihayi az Marg, Nawadir al-Akhbar fi ma yataallaqu bi Usul al-Din, etc...

2. Introductory Reports: Under this heading a list containing the names of tens of newly published books along with their publication details has been given. Some of these books have also been briefly introduced.

3. Research and Cultural Magazines: A list of contents of some research and cultural magazines has been furnished under this caption.

الإطروحة التجريبية لتأليف دائرة المعارف لتاريخ الطبابة في الإسلام و إيران

بعد الحديث الشيق عن تاريخ علم الطب في الإسلام و إيران، و الكتب التي ألّفت في هذا الصدد، تكفّل المقال للحديث عن ترتيب تأليف «دائرة المعارف» لتاريخ ذلك. عرض الكاتب في هذا المقال: محتوى هذا الدائرة، و عناوينها الرئيسية و مصادر المعلومات، و ما يرتبط بهذا العمل.

الأكاديمية الإسلامية

(المجمع العلمي) في كولن

المجمع العلمي الاسلامي، الذي أسّس في سنة (١٩٧٨) بإشراف الدكتور عبدالجواد فلاطوري، في مدينة كولن الألمانية، واحد من المراكز التحقيقية المهمة في الغرب، و قد سعي بخطوات واسعة في مجال إصلاح الكتب المدرسية في ألمانيا، و في هذا المقال تمّ التعريف بهذا المجمع، و ما يقوم به من جهود و فعاليات و جاء فيه تقرير عن قائمة الأعمال التي تمّ إياها في هذا المركز.

الجديد في التأليف و الصدور

بهذا العنوان وردت ثلاث مقالات، كالتالي:

١ - البيانات الموجزة:

عرض فيها التعريف ببعض الكتب المهمة، الحديثة الصدور، مثل رازداني و روشنفكري و دينداري، خطّ سؤم در انقلاب مشروطيت ايران، شناخت امام يا راه رهائي از مرك جاهلي، نواذر الأخبار في ما يتعلّق بأصول الدين.

٢ - البيانات التقريرية:

ورد فيها فهرس العشرات من الكتب، الحديث، الصدور، مع ذكر هوية طبعها، و قد يعرض بيان موجز عن بعض الكتب في عدّة أسطر.

٣ - المجالات التحقيقية و الثقافية:

و فيها فهرست للموضوعات الواردة في بعض المجالات التحقيقية و الثقافية.

معجم ما كتب عن السيدة زينب عليها السلام

جمع الكاتب اسماء ما كتب و ألف عن السيدة زينب عليها السلام، و يشمل عمله كل الكتب المطبوعة و المخطوطة بلغات ثلاث: العربية و الفارسية و الأردوئية، مع ذكر هوية كل كتاب، و محلّ تواجده في خزائن الكتب.

حول المختار من قصائد سعدي

التزم كاتب المقال البحث حول كتاب «كزیده قصائد سعدي» الذي انتخبه الدكتور جعفر شعار و شرحه، بعد أن عرف فيه بيان مختصر و مفيد ذلك الكتاب، ثم نقده بشكل دقيق و بعبارة موجزة.

نقد على كتاب «أرض سوريا و شعبها»

نقد المقال كتاب «أرض سوريا و شعبها» تأليف هول كوبلند الذي ترجمه فريبرز مجيدي الى الفارسية. و بعد أن تحدث - بايجاز - عن الجمهورية السورية، تصدّى الكاتب لما وقع في الكتاب من الأخطاء.

الأعمال الكاملة للعلامة الطباطبائي

احتوى المقال الحاضر، فهرساً جامعاً لكتب العلامة الطباطبائي، سواء باللغة العربية ام بالفارسية، مع إثبات هويتها و ما كان منها مطبوعاً او مخطوطاً، بما في ذلك المقالات سواء الطويلة الذيل ام القصيرة.

ثم انتقد الكاتب طريقة طبعها و إخراجها، و عرض ما رآه في هذا المجال.

كتاب مفيد في تاريخ الأموية

ذكر الكاتب عن كتاب «مقاتل الأمويين» تأليف محمد الحسيني، الذي ألفه علي غرار «مقاتل الطالبين» لأبي الفرج الأصفهاني، و ذكر فيه الأمويين الذي هلكو في الحروب و الحركات و الغارات. و تكفل جانب من المقال حديثاً عن «مقاتل الطالبين» أيضاً.

أعمال محققة على أبواب الصدور

تمّ في هذا المقال الحديث عن الكتب التي قدّم العمل في تحقيقها، و هي معدّة للصدور و النشر، وهي: النجاة في القيامة في تحقيق أمر الإمامة، مصباح الزائر، مكارم الأخلاق و اصطلاحات الصوفية. و قد تكفّل المقال عرض مراحل العمل في تحقيق هذا الكتاب، و الجهود التي بذلها محققوها فولها.

مرآة التحقيق

هل يمكن للمؤلف أن يُحكّم في كتابه؟

ذكر الكاتب أن مؤلف أي كتاب لا يمكن أن يعتبر قاضياً جيداً عند ما يُراد الحكم على كتابه. ثم اشترط أمرين، فيما إذا أراد المؤلف أن يتدخل في الحكم على كتابه، وهما:

- ١ - أن يكون ناقدًا لنفسه.
- ٢ - أن يتقبّل انتقاد الآخرين.

ثم ذكر لكل ممن هذين الشرطين، قيوداً و أمولاً تحدث عنها في المقال.

سنويات الأحداث

في خمسمائة سنة من تاريخ الاسلام

جاء في المقال تقرير جامع عن كتاب «أحداث التاريخ الاسلامي بترييب السنين» تأليف عبدالسلام ترماني. تحدث في البداية عن اسلوب التأليف، و محتواه، ثم عنّد امتيازاته و محاسنه، ثم عنّد ما فيه من النواقص و الأخطاء ناقدًا للكتاب.

طلائع التراجم اللاتينية للقرآن الكريم

و آثارها على التراجم الغربية الحديثة

تكفل هذا المقال للبحث حول أسبق التراجم اللاتينية للقرآن الكريم، و آثارها في التراجم المتأخرة باللغات الأوربية، فبدأ الحديث عن تعرّف الغربيين على الإسلام، و المواجهات بين المسلمين و المسيحيين، و عن الشخصيات الأوربية الحاقدة، التي سعت في تشويه سمعة الاسلام، ثم البحث عن تلك التراجم.

و سيتم نشر القسم الثاني عن هذا المقال في العدد القادم.

مراكز التحقيق في الحوزة العلمية في قم

المقدسة و كيف يتم التنسيق بينها؟

هذا هو القسم الثاني من المقال الذي تكلف البحث عن مراكز التحقيق الموجودة في الحوزة العلمية في قم المقدسة، و سبل التنسيق بينها و جاء في هذا القسم، البحث حول عدّة اطروحات من أجل التنسيق، و قد حاول الكاتب نقدها و تقييمها، ثم قدّم الكاتب أطروحة من أجل الوصول الي هذا الهدف.

نظرة على شعر الحكيم السبزواري

الفيلسوف الحاج الملاهادي السبزواري، من كبار الفلاسفة، و رجال الحكمة المتعالية، تتبلور من خلال أعماله الفكرية شاعريته الغدّة. و قد تكفل هذا المقال ما بقي من شعر السبزواري، و حاول الكاتب ايفاد البحث و النقل حوله من حيث المحتوي و المضمون، و من حيث الصنعة و الوزن.

علامات و أختام التملك

على المخطوطات العربية

استعرض كاتب المقال - و هو: آدم غاجيك مدير مكتبة مؤسسة المطالعات الاسلامية في جامعة مك جيل - في كندا - العلامات و الأختام التي تدل علي تملك النسخ المخطوطة في الكتب العربية، و أشار الى نقاط طريفة حول أختام الوقف، و رموز الاختصارات، و ما أشبه ذلك من الأمور القيمة مما ينبغي الوقوف عليه.